

ІНВЕСТИЦІЙНІ АСПЕКТИ АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ УКРАЇНИ

Анотація. Присвячено аналізу взаємодії транснаціональних корпорацій (ТНК) з підприємствами України, а також шляхам подолання непривабливості інвестиційного клімату. Проаналізовано обсяг іноземного капіталу та прями іноземні інвестиції з боку ТНК.

Аннотация. Посвящено анализу взаимодействия транснациональных корпораций (ТНК) с предприятиями Украины, а также путям преодоления непривлекательности инвестиционного климата. Проанализированы объем иностранного капитала и прямые иностранные инвестиции со стороны ТНК.

Annotation. This article analyzes the interaction of TNCs with Ukrainian companies as well as ways to overcome the unattractive investment climate. The amount of foreign capital and foreign direct investment by TNCs were also analyzed.

Ключові слова: транснаціональні корпорації (ТНК), інвестиційний клімат, інтернаціоналізація.

За останні десятиріччя на міжнародній арені з'явилися нові міжнародні підприємства, які швидко зайняли власну нішу у світовій економіці. Потужність діяльності таких агентів та кількість їх активів іноді можна порівняти лише з ВВП декількох країн разом узятих. Сфера діяльності транснаціональних корпорацій (ТНК) на сьогоднішній день розповсюджується майже на всі країни світу та галузі економіки. Стабільний розвиток України в сучасних умовах глобалізації неможливий без взаємодії з ТНК. Враховуючи стратегічний курс України на інтеграцію у світове господарство, суттєве значення має дослідження її співпраці з ТНК. Наша країна не так давно здобула незалежність і стала на шлях самостійного економічного розвитку, запорукою успішності якого є зважена економічна політика та зовнішньоекономічні зв'язки.

Мета роботи – виявлення проблем та причин непривабливого інвестиційного клімату для ТНК в Україні.

Дану тему розглядали такі вчені, як: Білоус Т. С., В. Полуянов, Задорожня Н. В. (проблеми сучасних монополій та ТНК), Макогон Ю. В. (транснаціональний регіоналізм та сучасний регіональний розвиток в Європі). Дана тема була розкрита неповністю, тому необхідно розглянути її більш детально.

Сьогодні немає жодного значного процесу у світовій економіці, що відбувався б без участі ТНК. Вони беруть як пряму, так і опосередковану участь у світових економічних та політичних процесах. ТНК значно поглибили рівень взаємозалежності між країнами, інтенсифікувавши процес міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперації національних економік. Хоча ТНК здійснюють свою діяльність у системі світового господарства, їх вплив поширюється і на політичну сферу, що дозволяє розглядати ТНК поряд із державами і міжнародними організаціями.

Залучення потужностей ТНК у національне господарство України залежить від інвестиційного клімату та сприятливості економічного середовища. Також стабільність взаємовідносин України з транснаціональними корпораціями, насамперед, залежить від якості державного регулювання, що забезпечує правомірне та об'єктивне урегулювання спірних питань та подальшу безконфліктну співпрацю.

За станом на 1 січня 2010 року в економіку України іноземними інвесторами внесено 40 026,8 млрд дол. США. У 2009 році приріст сукупного обсягу іноземного капіталу в економіці становив 4,3 млрд дол. США, що складає 69,4 % рівня попереднього року. Інвестиції надійшли зі 125 країн світу. Суттєві обсяги іноземних інвестицій зосереджено на підприємствах промисловості – 23,0 % загального обсягу прямих інвестицій в Україну, у тому числі переробної – 19,7 % [1]. У порівнянні з Білорусією, інвестиційні надходження якої за 2010 рік становили 9,085 млрд дол. США, Україна на перший погляд має більш привабливий інвестиційний клімат. Але, з іншого боку, територія України більша за територію Білорусі майже втричі. Також Україна має втричі більше міст-мільонерів, а отже, інвестиційний клімат України достатньо непривабливий.

Визначальною ознакою, яка зумовила зміни макроекономічних показників економіки України в I кварталі 2010 року, стали наслідки світової фінансової кризи, на тлі яких з'явилися перші ознаки погавлення виробничої діяльності та покращення економічної ситуації [2].

Однією з головних заборук розвитку України є залучення в її економіку прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Надходження ПІІ забезпечується розміщенням на території держави потужностей ТНК [3].

Україна почала брати участь у міжнародних економічних відносинах, що свідчить про повільне, але все ж стабільне зростання її ролі у світовій торгівлі. Україна, незважаючи на кризові явища та економічні труднощі, намагається поступово нарощувати свій потенціал, на який безпосередньо впливають транснаціональні корпорації.

Не менш важливим для ослабленого національного господарства України є залучення іноземного капіталу та інвестицій, які можуть допомогти відновити економіку країни, переоснастити виробництво та надати сильний поштовх для її подальшого розвитку.

Однак для того щоб залучити корпорації до розміщення своїх потужностей у нашій державі, необхідно суттєво покращити її інвестиційний клімат та економічну привабливість. Діяльність ТНК на території України досить динамічно набирає обертів, що має для національної економіки як позитивний, так і негативний вплив. Всі ці питання свідчать про беззаперечну актуальність даної теми, особливо в наш час. Діяльність транснаціональних корпорацій є дуже важливою

широку інтернаціоналізацію, прямо залежить від об'єму прямих іноземних інвестицій, а також капіталовкладень ТНК, що надходять у національну економіку [4].

На сучасному етапі наша держава ще не завоювала достатньої довіри світової спільноти та транснаціональних корпорацій, зокрема щоб останні проявляли бажання співпрацювати з Україною та розміщувати в ній свої потужності.

Важливим джерелом забезпечення інвестиційного розвитку України є залучення іноземних інвестиційних капіталів в її економіку. Особливої уваги та створення сприятливого інвестиційного клімату потребують прямі іноземні інвестиції у виробничий сектор економіки всіх країн, що розвиваються, які значно перевищують портфельні інвестиції.

Інвестиційний клімат – сукупність економічних, правових, регуляторних, політичних та інших факторів, які у кінцевому рахунку визначають ступінь ризику капіталовкладень та можливість їх ефективного використання [5].

Вплив прямих закордонних інвестицій транснаціональних корпорацій на економічний розвиток країни має як позитивні, так і негативні наслідки.

Для України є доцільною державна політика використання переваг транснаціоналізації економіки з одночасним захистом національного виробника у визначених галузях та створення передумов виходу українських компаній на закордонні ринки, а негативний вплив інвестицій ТНК на економічні процеси в Україні необхідно звести нанівець збалансованою системою державного регулювання іноземних інвестицій.

Для взаємодії з ТНК як в Україні, так і на світових ринках необхідно створювати власні, українські транснаціональні структури, і певні кроки до цього країна вже зробила [4].

Вирішивши такі проблеми, як складність адміністрування податків, кількість та складність отримання дозволів, надмірне технічне регулювання (сертифікація та стандартизація), часті перевірки органів державного нагляду, а також удосконаливши державне регулювання надходження прямих іноземних інвестицій та діяльності транснаціональних корпорацій, Україна зробить великий крок до безпечної взаємодії та взаємовигідної співпраці з транснаціональними корпораціями, що введе нашу країну на міжнародний рівень і дозволить їй міцно закріпити свої позиції на ньому.

Наук. керівн. Попов О. Є.

Література: 1. Офіційний сайт Державного агентства України з інвестицій та розвитку. – Режим доступу : www.in.gov.ua. 2. Обзор перспектив мировых инвестиций на 2008 – 2010 годы : материалы Конференции ЮНКТАД, Женева, 24 сентября 2008 г. – Женева : ЮНКТАД, 2008. – 15 с. 3. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : www.me.gov.ua. 4. Новицький В. Є. Міжнародна економічна діяльність України / Новицький В. Є. – К., 2003. – 948 с. 5. Консультаційна програма Міжнародної фінансової корпорації з інвестиційного клімату // Інвестиційний клімат в Україні, яким його бачить бізнес. – 2009. – 225 с.